

Església de Sant Quirze de la Tor

Lluçà

Ubicació

Comarca: Osona
Lloc/Adreça: Sector nord del terme municipal
Emplaçament A 9300 metres per pista forestal de la carretera BV-4341, punt quilomètric 6'800

Coordenades:

Latitud: 42.10781
Longitud: 2.05624
UTM Est (X): 421972
UTM Nord (Y): 4662177

Classificació

Número de fitxa 08109 - 5
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Medieval Romànic Modern
Segle XII-XVIII
Estat de conservació Dolent
Notes de conservació: Edifici en estat de ruïna. Presenta la teulada i la volta esfondrades.
Protecció Legal
Observacions protecció: Normes Subsidiàries de Planejament de Lluçà, 2001
Número inventari Sí, IPA. 22912
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: Ref. Cad: 08108A003000120000BA
Autoria de la fitxa Jordi Compte i Marta Homs

Descripció

Sant Quirze de Tor de l'Espà es troba de situat sobre un turó a l'est de la Tor de l'Espà a l'extrem nord del terme municipal. L'actual església és una construcció del segle XVII tot i que conserva l'absis de l'antic temple romànic que es convertiria primer en una capella i després en la sagristia de la nova edificació. L'aparell és de carreus, simplement escairats i disposats en filades molt irregulars, però uniformes, els quals palesen una construcció rural que cal situar dins els segle XII. L'absis presenta una finestra de doble esqueixada amb una forma exteriorment d'una mena d'arquivolta molt rudimentària i singular. Des de l'interior de l'absis i al cantó dret de l'única finestra hom pot observar el relleu d'una figura humana. L'església del segle XVII canvià l'orientació del temple que originàriament era de ponent a llevant passant a ser de migdia a tramuntana. En la construcció d'aquesta església s'aprofitaren els carreus i el campanar de la vella edificació, que resultà un edifici d'una sola nau, acabada en presbiteri i amb els murs interiors i la volta enguixats en la seva major part. La façana principal presenta un portal emmarcat amb brancals i llinda de pedra motllurada. A la llinda hi ha la data inscrita de 1758, una creu intercalada i una inscripció amb la data enmig de 1648. Sobre el portal hi ha un òcul emmarcat amb pedra motllurada i corona la façana un campanar d'espada de dos ulls. La façana oest presenta dos contraforts i a la façana est hi ha l'antic absis del temple romànic. La façana nord no presenta obertures.

Observacions:

A l'interior del temple es pot observar una llosa sepulcral amb una inscripció erosionada que ha estat profanada. A l'interior s'obre una gran cavitat on es poden observar restes òssies.

Història

La capella de Sant Quirze de la Tor de l'Espà apareix documentada per primera vegada l'any 1171, quan Pere de Lluçà, senyor del terme dins el qual es trobava Sant Quirze des dels seus orígens, donà les primícies de la capella i les dels seus masos, anomenats "de la Torre", al monestir de Lluçà. El lloc de Tordelespà, però, ja apareix citat en l'acta de consagració de l'església de Santa Maria, quan el bisbe Idalguer uní a l'església consagrada les rendes eclesiàstiques de diversos vilars, entre ells el de "ipsam turrem de Parrò", nom que apareix catalanitzat a 1317 com a "Za tor de Zesparrò". La capella prengué vitalitat durant el segle XIII, quan es veié afavorida per diversos llegats testamentaris dels comarcans que li feren els anys 1229 i 1247. Durant el segle XIII els homes de la zona de Tordelespà pretengueren atorgar uns tributs i funcions a l'església de Sant Quirze que era l'equiparada a una sufragània, condició que no tenia. Això va alarmar el prior de Lluçà que hi va posar un plet. El resultat però fou una concòrdia i aconseguiren del prior del monestir certs atributs parroquials com la de poder tenir fonts baptismals. Així mateix s'establí que en el cementiri de Sant Quirze només es podia enterrar els menors de dotze anys o altres persones poc solvents, però mai els capmasers, que s'havien d'enterrar a Lluçà. El terme de Tordelespà era representat a les reunions del gran terme de Lluçà, en els seus temps d'esplendor, per dos homes anomenats decurions. La vitalitat de la zona anà decaient i a 1626 la capella estava en runes. A 1648 es tornà a edificar, quedant com a capella del mas veí de la Tor, situació en que es troba actualment. La capella fou restaurada a mitjan segle XVIII i també a mitjan segle XIX i actualment es troba sense culte.

Bibliografia

AADD (1984) *Catalunya Romànica. Osona*. Volum II. Barcelona: Enciclopèdia Catalana.

BURON, V. (1977) *Esglésies romàniques catalanes*. Barcelona: Artestudi Edicions.

FERRER, M.A. i SURINYACH, M. (1996) *La morfologia territorial i el patrimoni històric-arquitectònic del terme de Lluçà*. Lluçà: Ajuntament de Lluçà (inèdit).

FONT, D. (1992) *Resum històric de les parròquies de l'arxiprestat del Lluçanès* (inèdit).

GAVIN, J.M^a (1985) *Inventari d'esglésies*. Barcelona: Arxiu Gavín.

GENERALITAT DE CATALUNYA. DEPARTAMENT DE CULTURA (2008) *Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya (Lluçà)*.

